

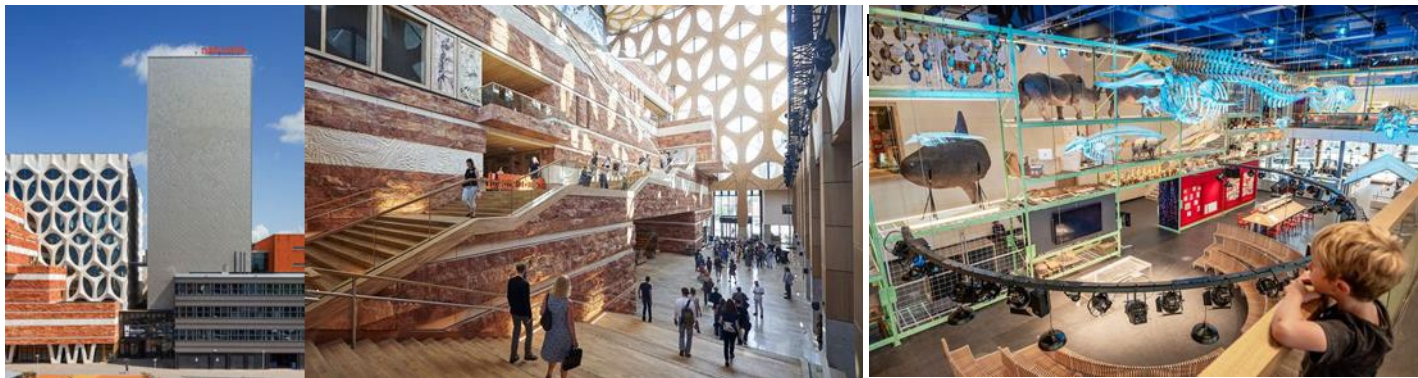
Bijzondere Vondsten 2021

Naturalis
Biodiversity
Center

Bijzondere vondsten 2021

Leni Duistermaat & Marnel Scherrenberg

m.m.v. Ingrid Talens, Menno Hooft & Frank Loggen

Herbariummateriaal

- Dank voor alle inzendingen (helaas nog altijd achterstand)
- Herbariummateriaal is basis van de presentatie (opgezet door Ingrid)
- Digitaal beschikbaar (gescand door Menno)
- Klik [hier](#) voor de scans van de exemplaren
- Of kopieer de link: shorturl.at/IIJV8

Enkele trends

- Grensmaas blijft verbazen: woladventieven
veel collecties Gonggrijp, Ondersteijn; niet in presentatie
- Campingadventieven enkele voorbeelden in presentatie
- Stedelijk gebied geen exotische tuinplanten in presentatie
- Potentieel invasieve soorten m.n. vijver/aquarium
- Inzaai?
- Maar ook mooie spontane ontwikkelingen

Dichoropetalum carvifolia

Apiaceae

Karwijvarkenskervel

- Oostvaardersplassen (FLORONkamp NP Nieuwland)
- Standplaats: open vegetatie? **RL-Kwetsbaar**
- geen omwindsel, wel omwindseeltjes, bloeiwijzesteel gegroefd; basis schermstralen niet wrattig (i.t.t. NL collecties in L)

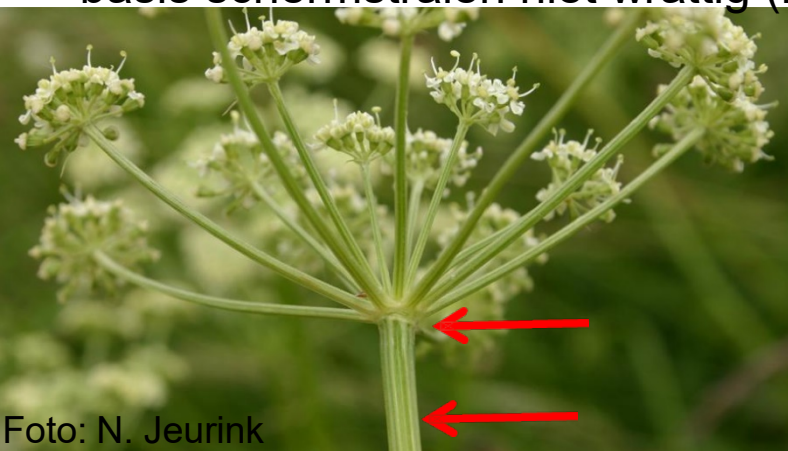

Foto: N. Jeurink

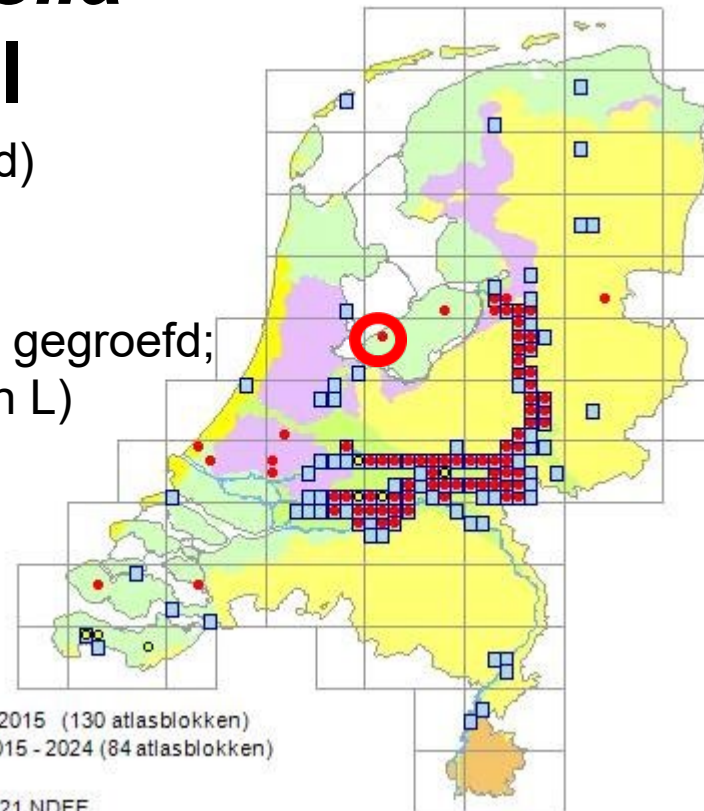

Foto: J. Pottier

Foto: D. vMourik

■ < 2015 (130 atlasblokken)
● 2015 - 2024 (84 atlasblokken)
© 2021 NDFF

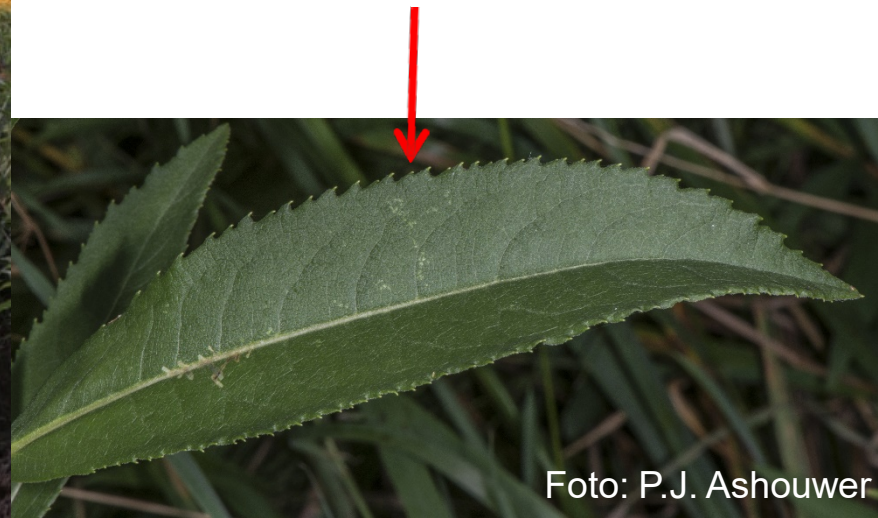
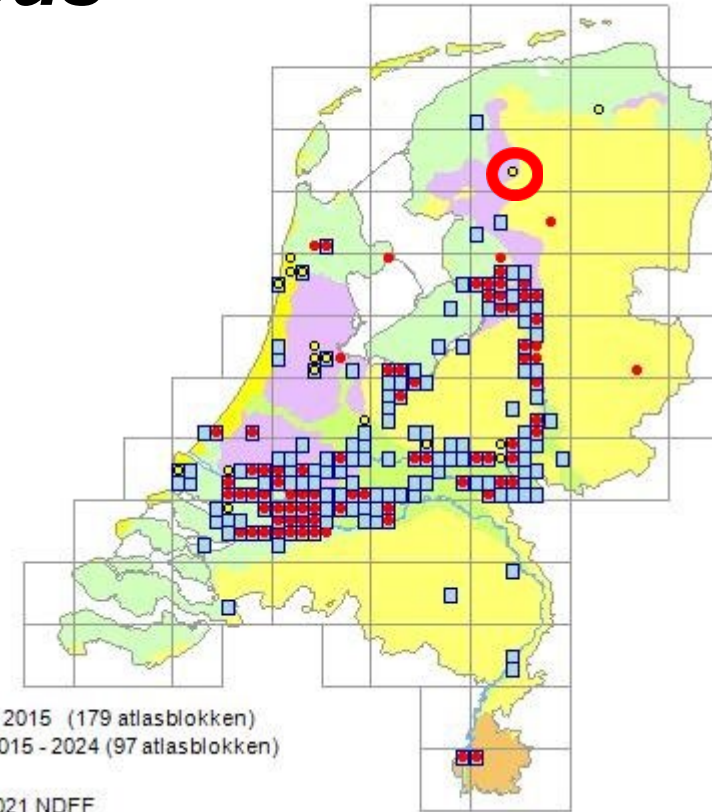

Senecio sarracenicus

Rivierkruiskruid

Asteraceae

- Polder Moerdiep nabij Gorredijk (F. van Gessele)
- Tussen een rietoever en een wegberm; niet spontaan (?) sinds 2019
- Slechts 5 lintbloemen, maar veel omwindselbladen en tanden van het blad naar voor wijzend

Foto's: J. Tienstra

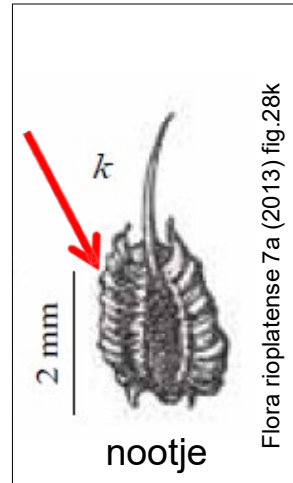
Foto: P.J. Ashouwer

Soliva stolonifera

Asteraceae

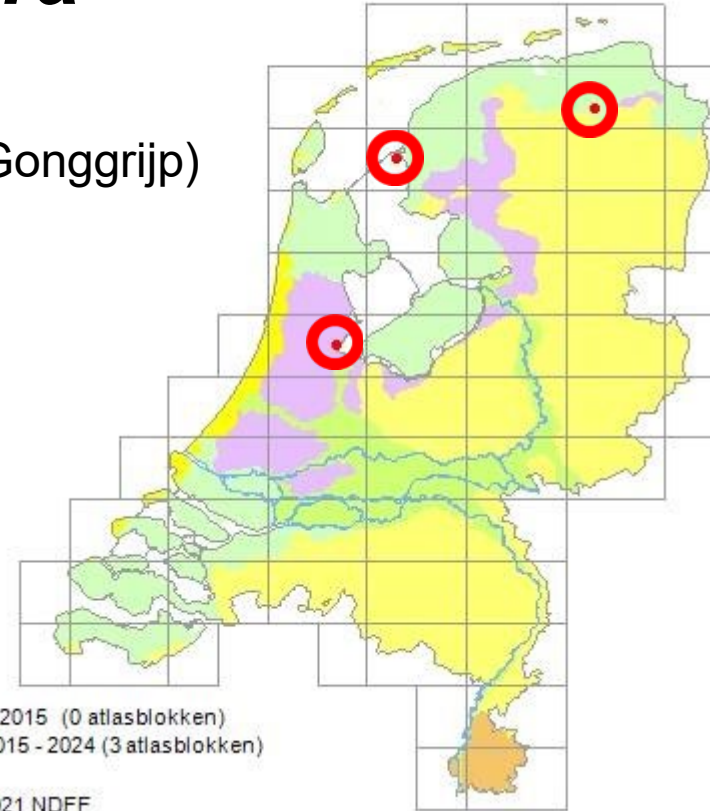
(nieuw, niet in HF24)

- Groningen (G. de Vries); Makkum, Amsterdam (S. Gonggrijp)
- kampeerplek / vakantiepark
- Z.Amerika
- **Plant** met uitlopers;
nootje met dikke en dwars gerimpelde vleugels

■ < 2015 (0 atlasblokken)
● 2015 - 2024 (3 atlasblokken)

© 2021 NDFF

Foto's: S. Gonggrijp

nootje *S. sessilis*
Naalddaadbloem

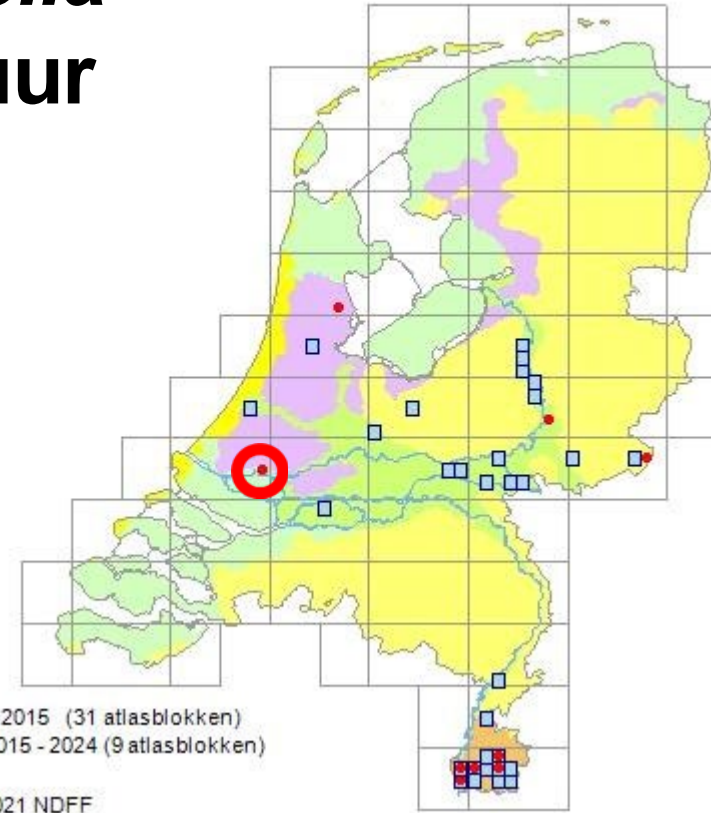
Foto: A. Schmidt-Lebuhn

Sabulina tenuifolia

Tengere veldmuur

Caryophyllaceae

- Rotterdam (W. Troelstra)
- Tussen bestrating langs parkeervakken
- **RL-Ernstig bedreigd**
- Plant kaal; geen steunblaadjes; kelkbladen vrij, vliezig gerand, langer dan kroon, korter dan vrucht; kroonbladen gaaf

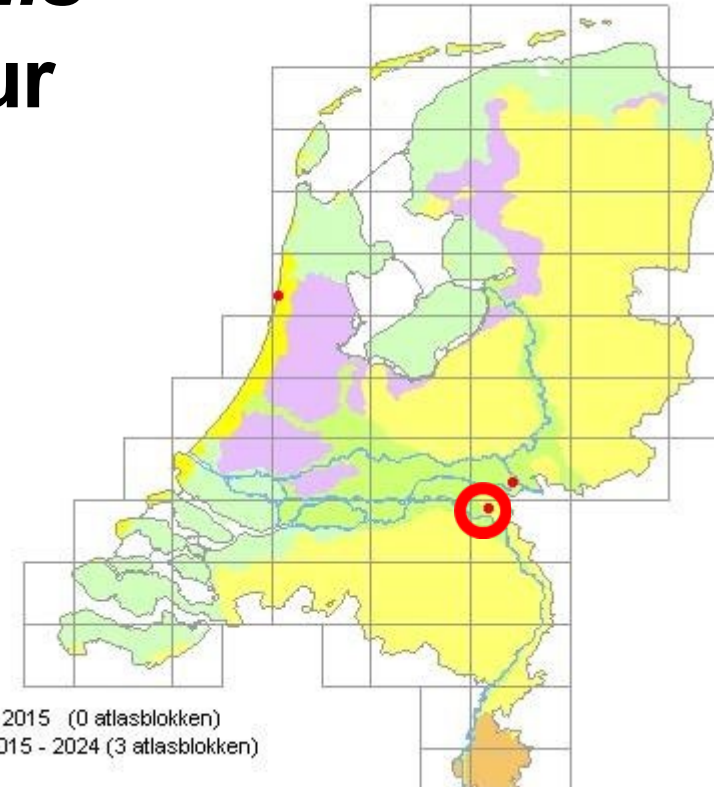
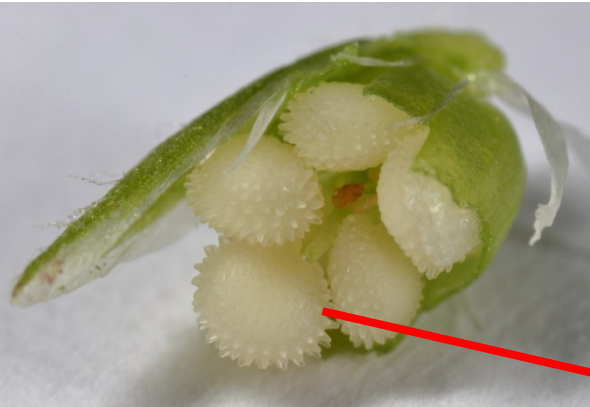

Stellaria ruderalis

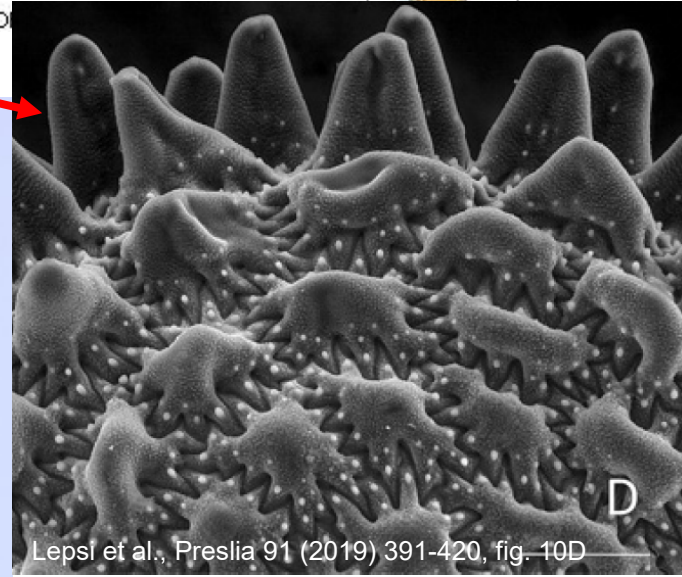
Bermvogelmuur

(nieuw, niet in HF24)

- Malden (H. ten Holt)
- Berm naast volkstuincomplex
- soort in het *S. media*-complex, in 2019 beschreven!

© 2021 ND

D

Lepsi et al., Preslia 91 (2019) 391-420, fig. 10D

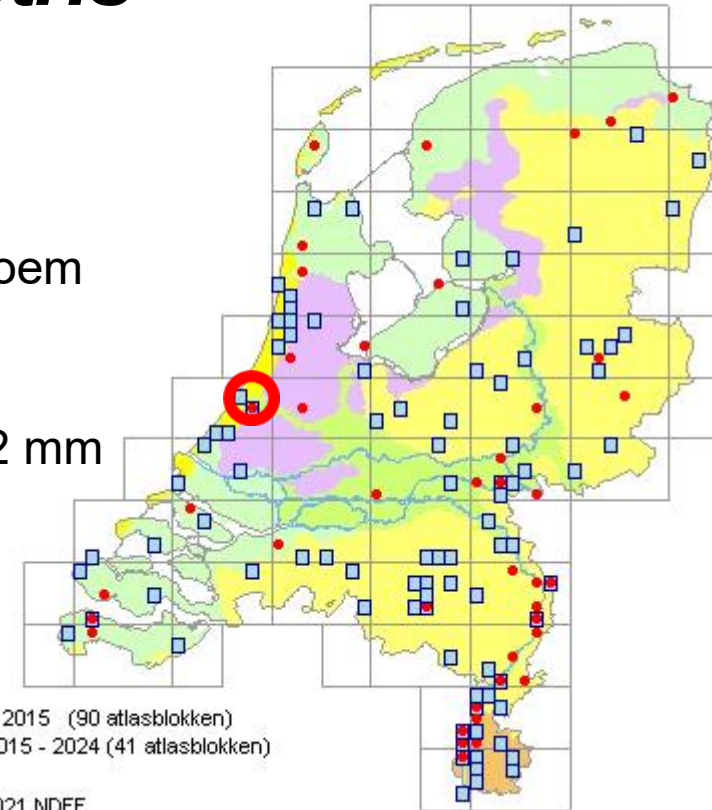
Foto's: H. ten Holt

Cuscuta campestris

Veldwarkruid

Convolvulaceae

- Leiden (H. Timans)
- Boomspiegel waarin diverse aanplant, o.a. teunisbloem
- Amerika
- 1-jarig 'onkruid' in akkers; vrije deel stengels 0,3-1,2 mm diam., glad, geel

Foto's: H. Timans

Carex divulsa

IJle bermzegge

Cyperaceae

- IJhorst (E. Dijkhuis)
- In houtwal aan de rand bebouwde kom
- Typische bloeiwijze met lange onderste internodia;
Afwijkend: ligula 5 mm lang en langer dan breed; urntjes
5 mm lang. Bevestigd door J. Koopman.

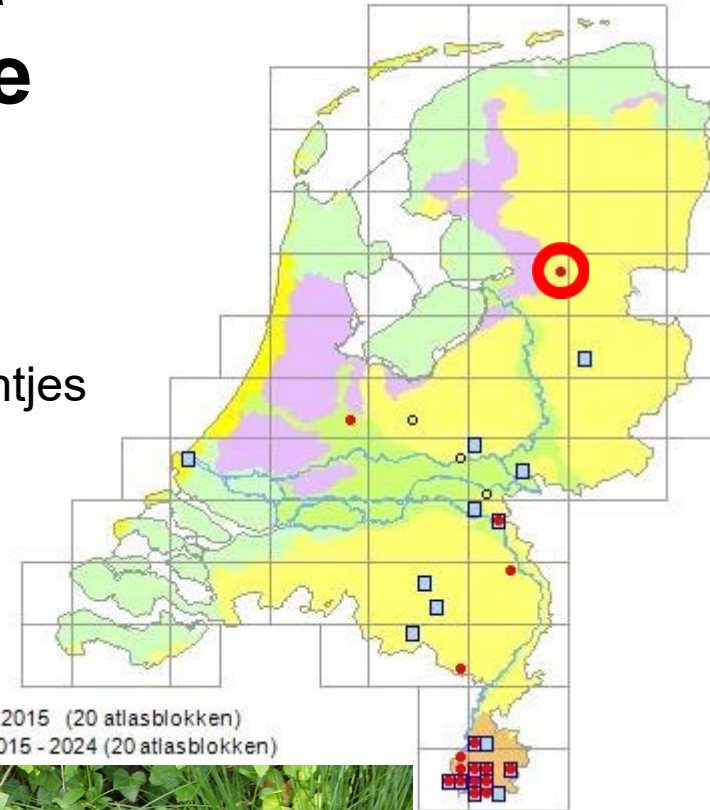
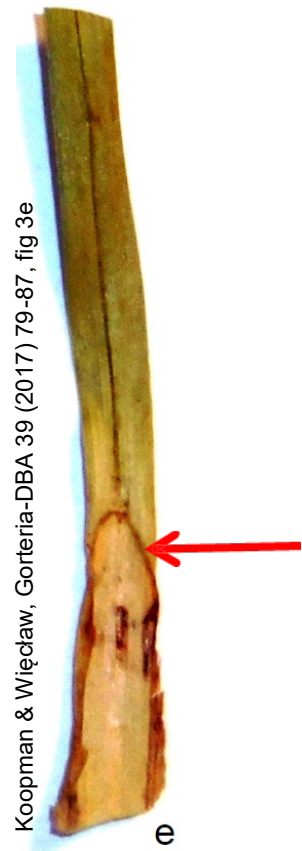

Foto: E. Dijkhuis

Foto: G. de Vries, Rijckholt (LI)

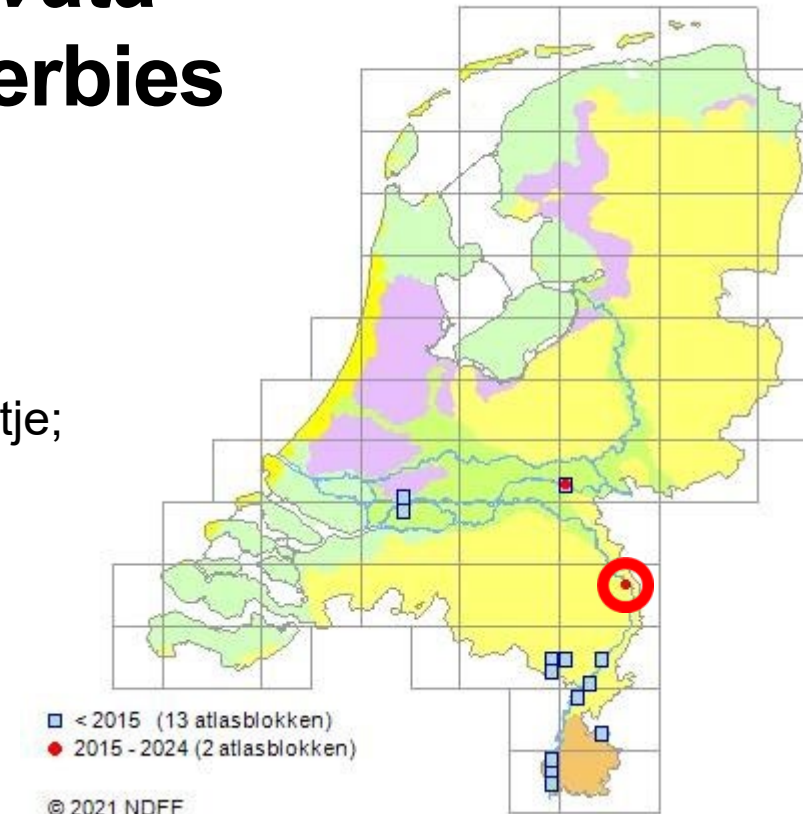
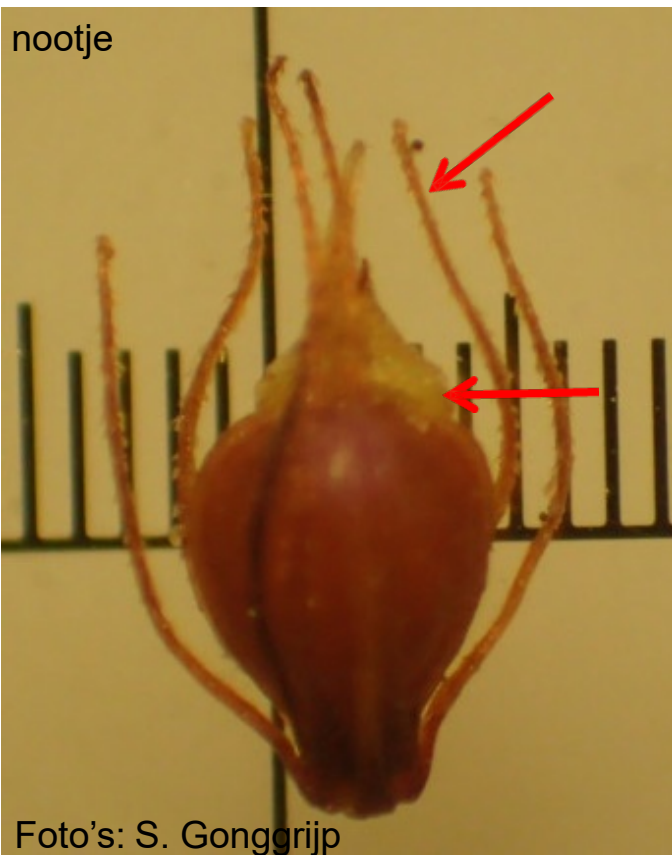

Eleocharis ovata

Eivormige waterbies

Cyperaceae

- Broekhuizenvorst (S. Gonggrijp)
- Uiterwaarden
- **RL-Gevoelig**
- **Plant** 1-jarig, in pollen; **borstels** langer dan nootje; **stijlvoet** minder dan 2/3 breedte nootje

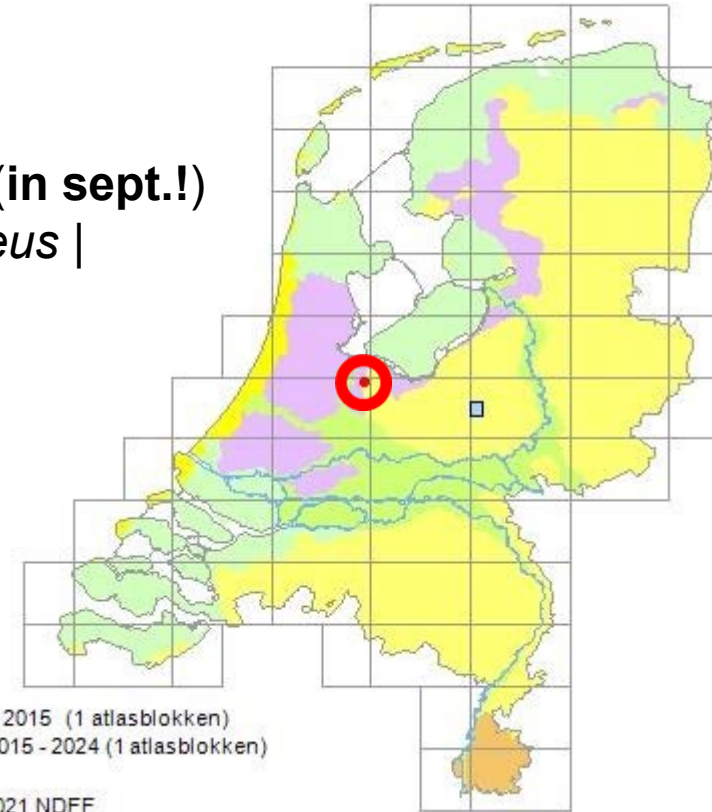

Ulex minor

Fabaceae

(niet in HF24)

- Hilversum (J. Wieringa)
- Natuurbrug, in overgang naar heide, 1 bloeiend ex. (**in sept.!**)
tussen (aangeplante/ingezaaide?) uitgebloeide *U. europaeus* |
Gaspeldoorn [(dec-)mrt-mei]
- meting B.Zonneveld: $2C=1.99$ pg (diploid)

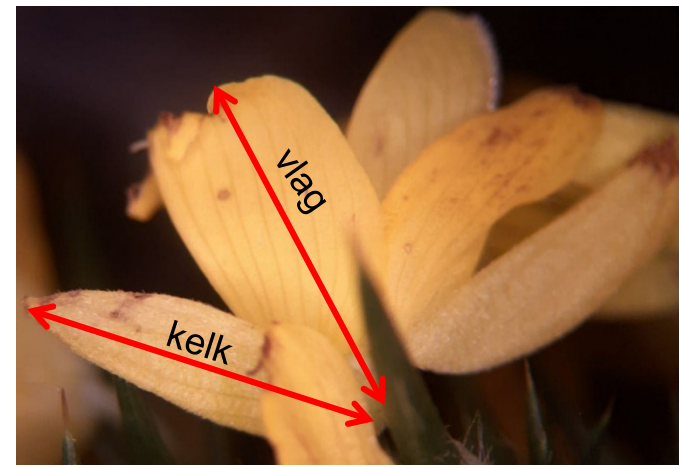

kelk aanliggend behaard

Foto's: J. Wieringa

vlag $\approx$ kelk

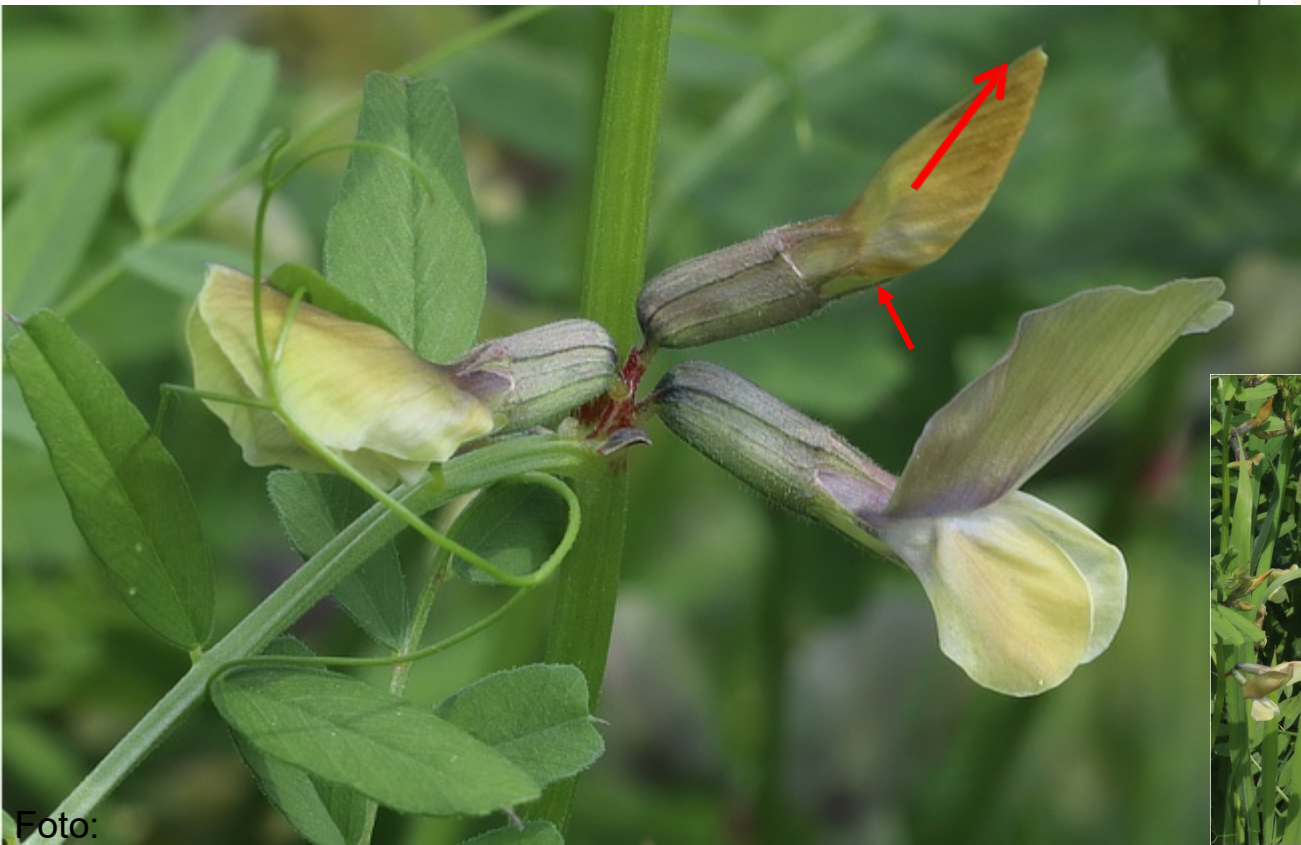

Vicia grandiflora

(niet in HF24)

Fabaceae

- Goudse Hout (M. van der Veer)
- Sinds 2019, jaren nadat er in de nabijheid inzaai heeft plaatsgevonden
- Z.O.Europa; lijkt op Gele wikke (*V. lutea*) maar kelktanden zijn $\pm$ gelijk en vrucht is verkalend (en haren niet op knobbels)

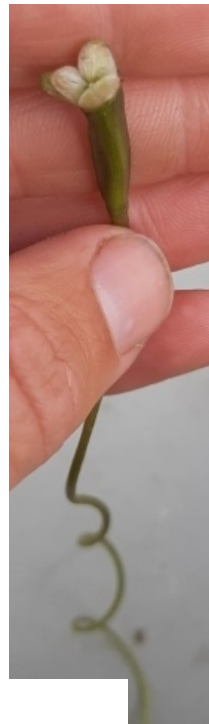
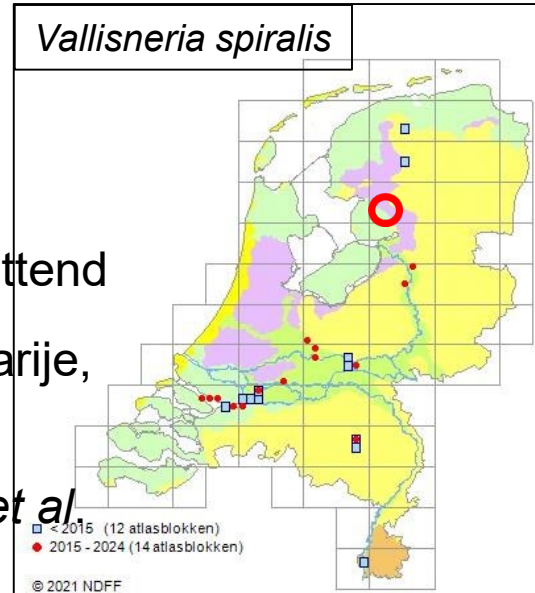

Vallisneria australis

Hydrocharitaceae

(nieuw, niet in HF24)

- Blokzijl (P. Pepping, in coll. J. van Valkenburg)
- Stadsgracht
- Blad 2,7 cm breed, stomp, egaal groen; bloeiend en vruchtzettend
- Australië; aquarium/vijverplant ('*V. gigantea*'); gevestigd in Hongarije, Italië, Duitsland, België; **potentieel invasief**
- NVWA: DNA bevestigt *V. australis* op basis van Mesterhazy *et al* 2021 (Aq.Bot. 174, doi 103431)

Foto's: P. Pepping

Foto: J. van Valkenburg

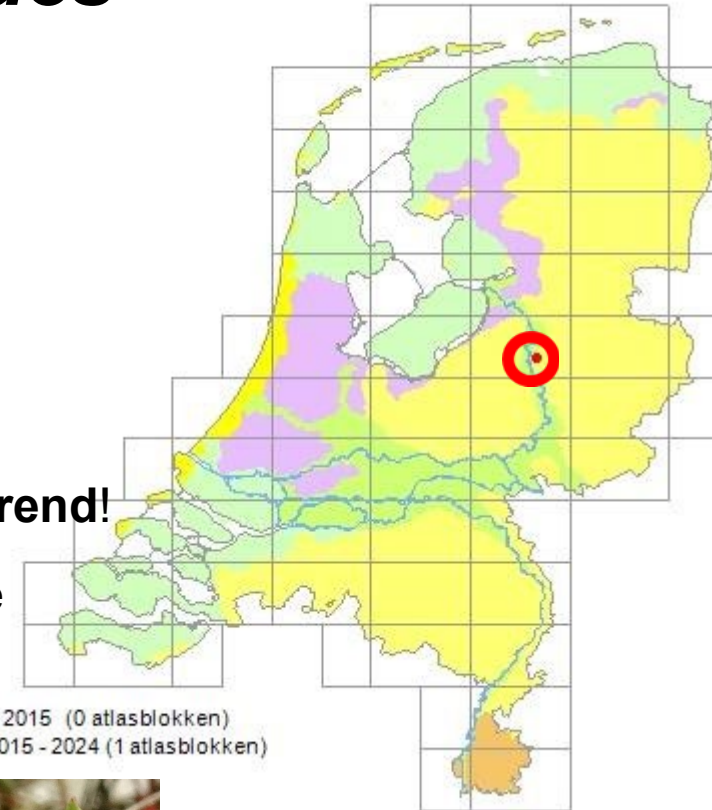
Hypericum anagallloides

Penninghertshooi

(nieuw, niet in HF24)

Hypericeae

- Olst (P. van der Knaap)
- Waterberging, nat schraalland – geplagde heide
- N.Amerika; enkele Europese meldingen
- Sinds 2018 (10-tallen) – 2021 (vele 1000en): **woekerend!**
- Lijkt op Liggend hertshooi (*H. humifusum*) maar rode en zwarte klieren ontbreken en stengel is 4-kantig

Foto's: P. van der Knaap

Mentha [*Preslia*] *cervina*

Lamiaceae

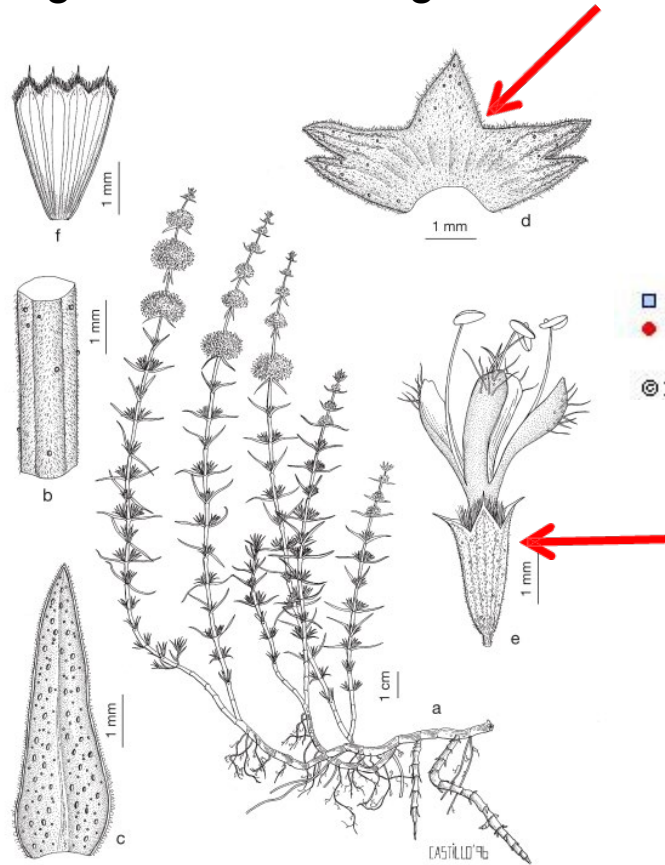
(niet in HF24)

- Laren (H. Siebel)
- Rand van een plasje
- Z.W.Europa & N.W.Afrika; verkocht als vijverplant, invasief?
- Hogere bladen lijnvormig, schutbladen ingesneden, kelk 4-tandig

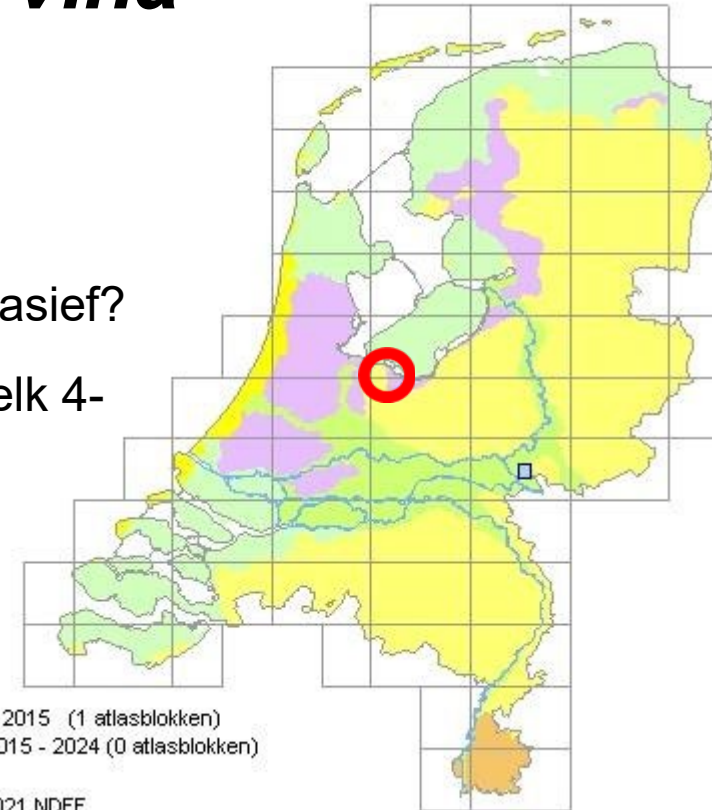

Foto: Bastianelli

Tek.: Castillo; http://www.floraiberica.es/floraiberica/texto/pdfs/12_140_19_Mentha.pdf

Lám. 104.—*Mentha cervina*, embalse de Santillana, Madrid (MA 257227): a) hábito; b) porción de tallo; c) bráctea por el envés; d) bractéola por el envés; e) flor, vista lateral; f) cáliz abierto ventralmente.

Neottia nidus-avis

Vogelnestje

Orchidaceae

- Leiden (H. Timans)
- Beschaduwde berm langs sloot; > 10 jaar geleden inzaai
- Tientallen exemplaren + 1 skelet van vorig jaar
- **RL-Ernstig bedreigd** zaden kortlevend (< 1 jaar)
- tot 1941 in de duinen bij Wassenaar (100-en!)

Foto: H. Timans

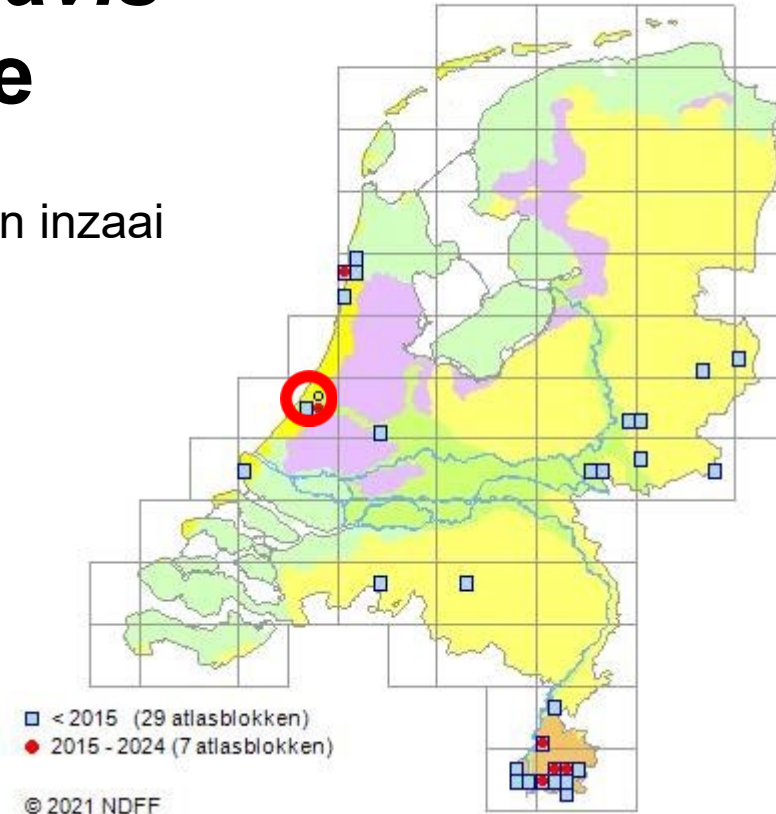

Foto: H. Timans

Parentucellia latifolia

(nieuw, niet in HF24)

Orobanchaceae

- Vlieland - Stortemelk (S. Gonggrijp)
- Camping
- Mediterraan
- Beklierd, maar in alle opzichten kleiner dan de geelbloemige Kleverige ogentroost (*P. viscosa*)

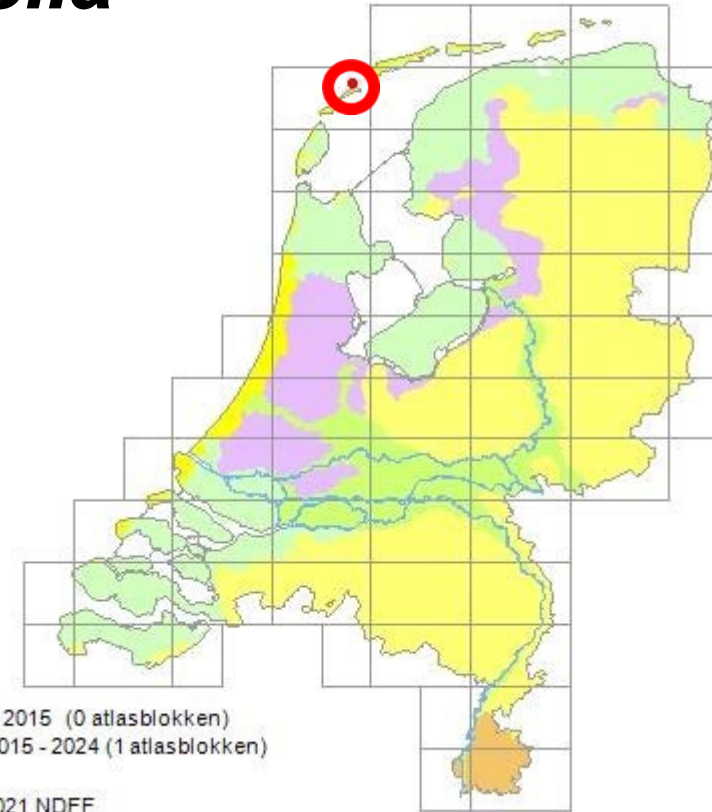

Foto: S. Gonggrijp

Foto: H. Talsma

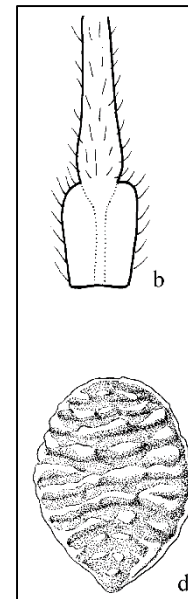
Foto: B. Bruinsma

Oxalis dillenii

Knobbelklaverzuring

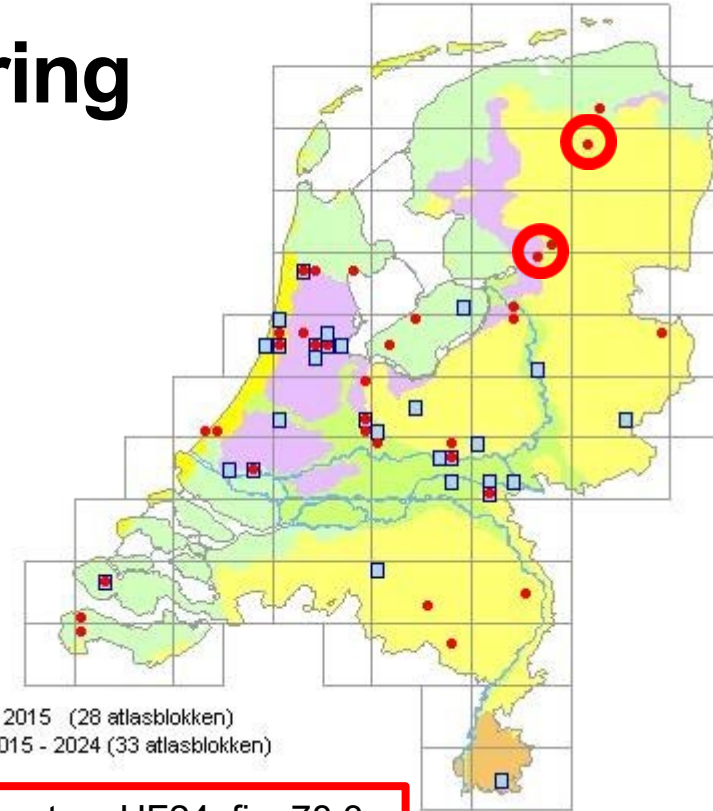
Oxalidaceae

- Norg (W. Riemsma); Meppel (E. Dijkhuis)
- begraafplaats; wegberm
- plant rechtopstaand; vruchtstelen teruggeslagen
zaden onregelmatig geribbeld

■ < 2015 (28 atlasblokken)
● 2015 - 2024 (33 atlasblokken)

Erratum HF24, fig. 78.3
O. dillenii: a,c → b,d

Foto's: H. Waller

Foto: L. Haanstra

Oxalis exilis

Kleine klaverzuring

(nieuw, niet in HF24)

- Ulrum (E. Dijkhuis)
- Tussen bestrating voormalig treinstation
- Nieuw Zeeland & Tasmanië
- Liggende stengel, bloeiwijze meestal 1-bloemig, 10 meeldraden waarvan 5 met helmhokjes, 2-4 zaden per hok

Oxalidaceae

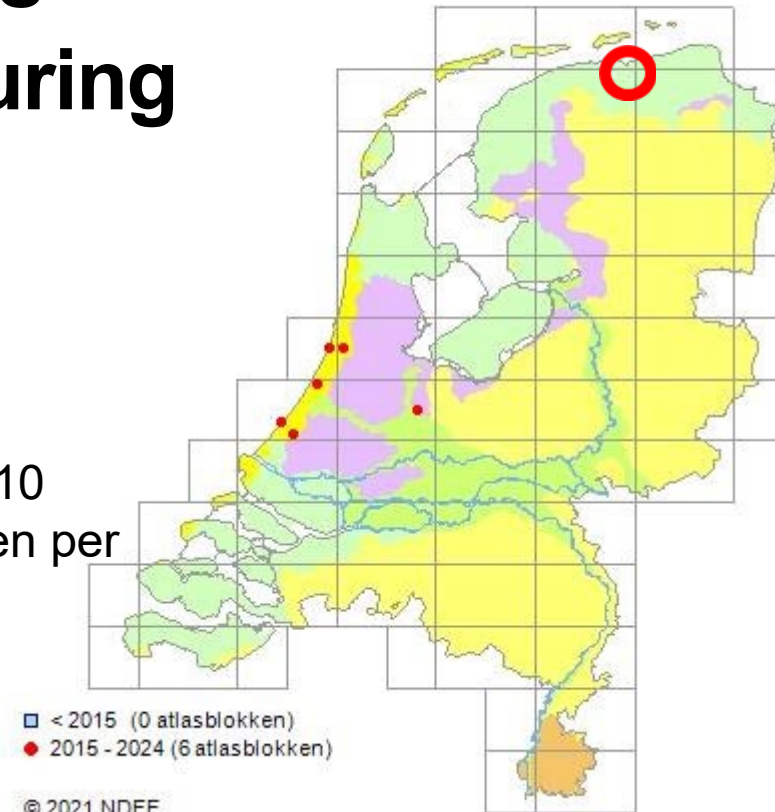

Foto: E. Dijkhuis

Foto: L. Haanstra

B

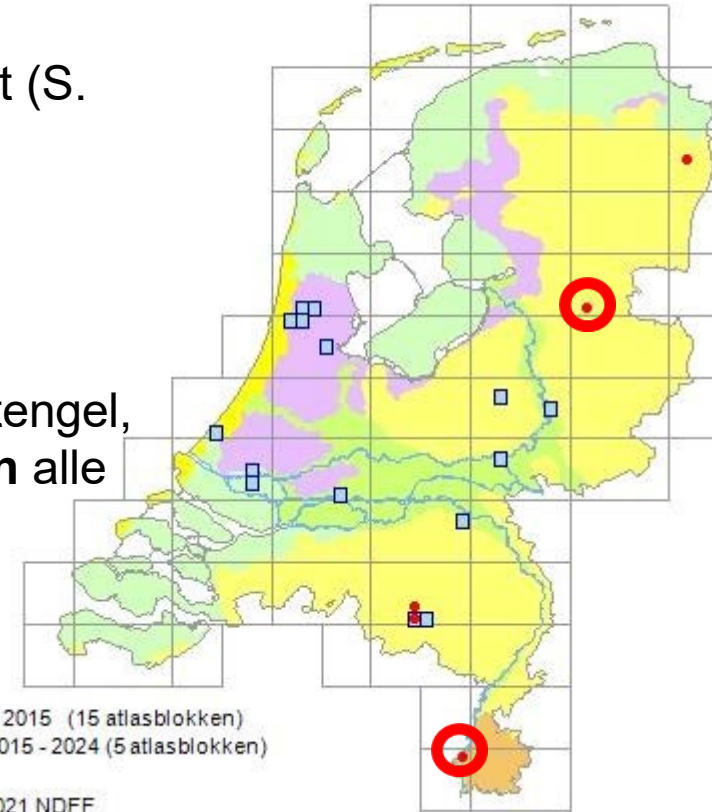
Hoste (2012) Dumortiera 101: 9-22, fig. 3B

Plantago afra

Plantaginaceae

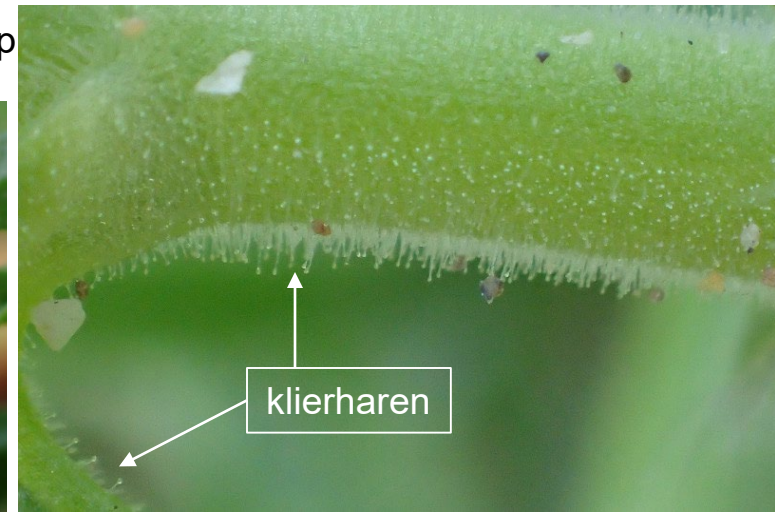
- Ommen-Sahara (P. Stolwijk & O. Zijlstra); Maastricht (S. Gonggrijp)
- Boswachterij; zandplaat/oever Maas
- Mediterraan; 'psyllium' of 'vlozaad' (vezelrijk)
- Als Zandweegbree (*P. arenaria*) met bladen langs stengel, maar plant bovenin met **klierharen**, en **schutbladen** alle gelijkvormig

Foto: O. Zijlstra

© 2021 NDFF

Foto's: S. Gonggrijp

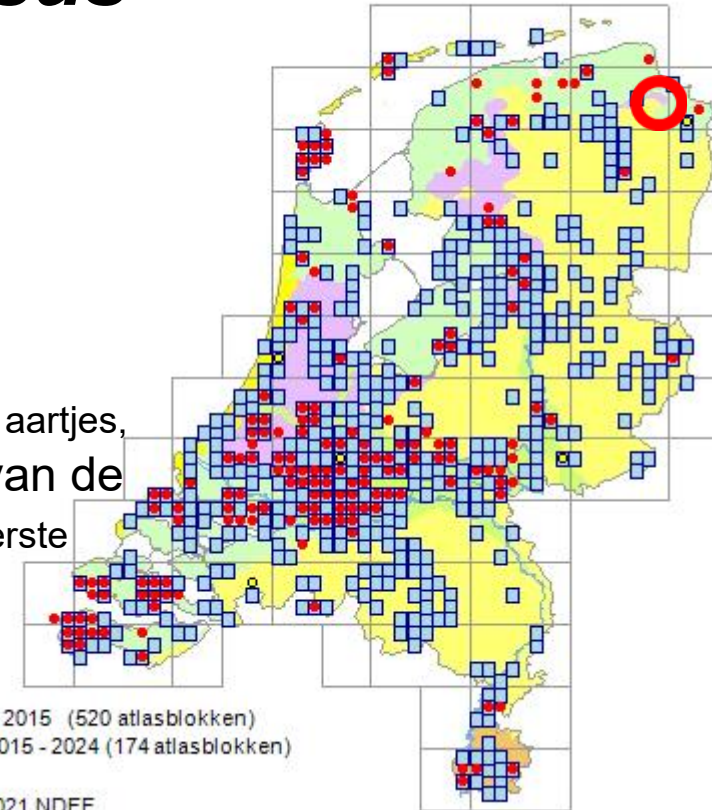

Bromus racemosus

Trosdravik

Poaceae

- 't Waar, gem. Oldambt (W. Riemsma)
- Naast een fietspad, grenzend aan SBB hooiland
- **RL-Kwetsbaar**
- Zowel kenmerken van subsp. *racemosus* zien (korte aartjes, alleen onderste taken 2 aartjes, op 1-na alle takken < 4 cm) als van de wat minder zeldzame subsp. *commutatus* (naald onderste lemma < overage, palea < lemma)

bladschede met
stijve haren

stevig lemma met
niet-verheven nerven

Foto's: N. Eimers

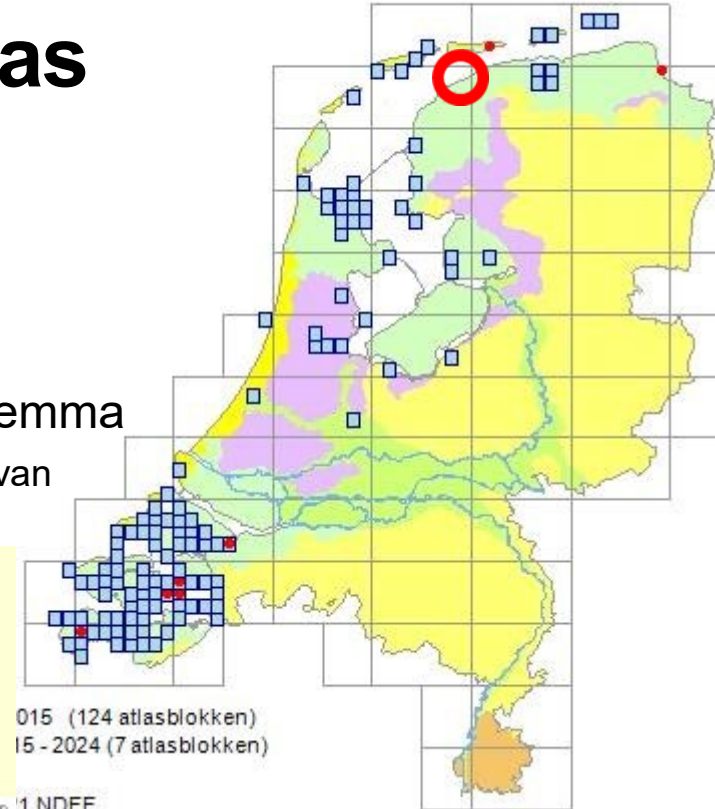
Foto: D. Kerkhof

Puccinellia distans subsp. *borealis*

Poaceae

Bleek kweldergras

- Noorderleech (B. Bruinsma)
- Voet van waddendijk
- **RL-Kwetsbaar**
- subsp. *borealis* korte helmhokjes, spitser & langer lemma van de top af rood aangelopen (exacte maten afhankelijk van bewerker!)

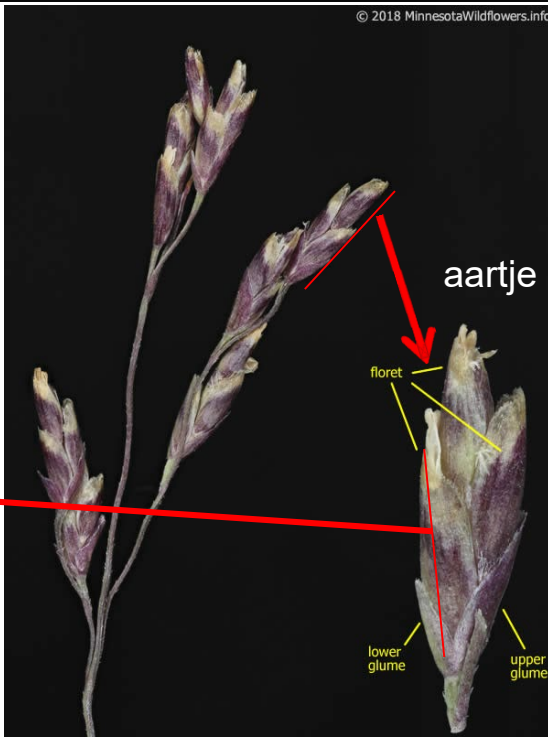
P. distans: vliezige top zonder nerven; ssp. *borealis* ± spits

lemma

M. Grierzon 1 NDFP

015 (124 atlasblokken)
15 - 2024 (7 atlasblokken)

aartje

Foto: B. Bruinsma

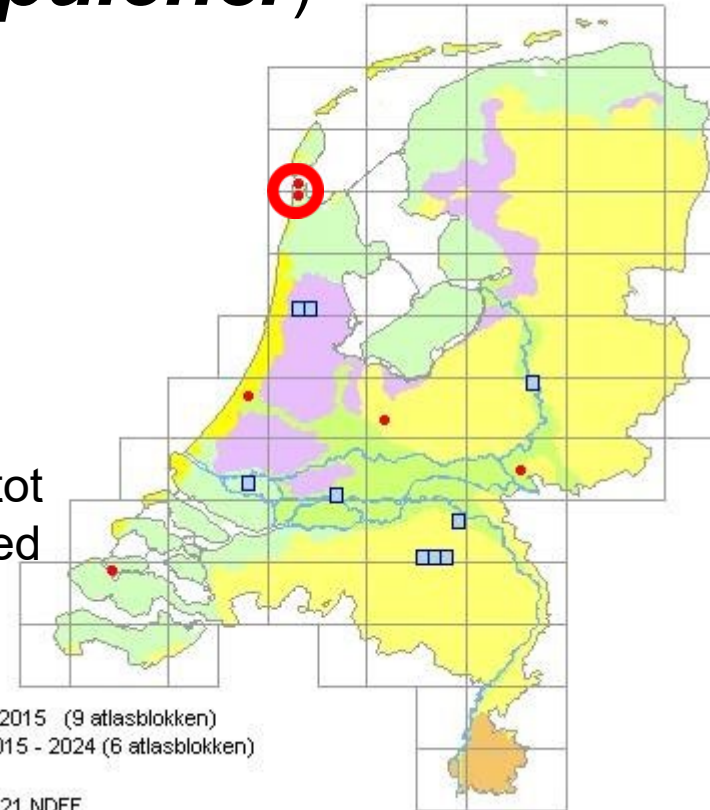
Rumex pulcher (subsp. *pulcher*)

Polygonaceae

Fraaie zuring

(nieuw, niet in HF24)

- Julianadorp aan Zee (S. Gonggrijp)
- Vakantiepark
- W.Europa - Mediterraan
- **Rozetbladen** vioolvormig; **bloeiwijzetakken** schuin tot recht afstaand; **vruchtkleppen** > 4 mm lang, met goed ontwikkelde tanden en (1-)3 met een langwerpige en wrattige knobbel

© 2021 NDFF

Foto's: S. Gonggrijp

Potamogeton praelongus

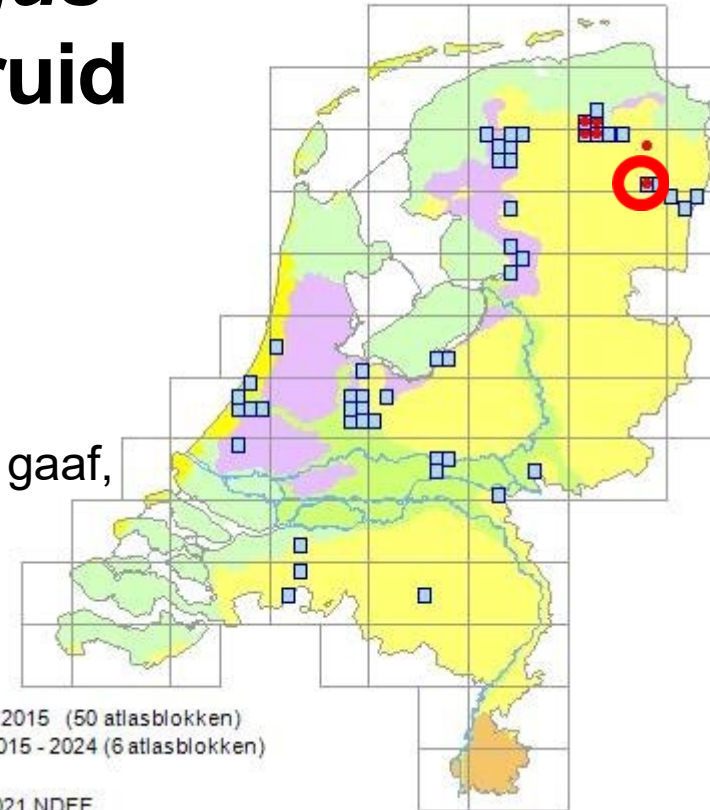
Langstengelig fonteinkruid

- Bronnegerveen (E. Dijkhuis e.a.)
- Kanaal Buinen-Schoonoord
- **RL-Bedreigd**, soort van koud water
- **Stengel** zigzag; **bladen** zittend met afgeronde voet, gaaf, top kapvormig samengesloten; géén drijfbladen;

Foto: B. Lanjouw

Potamogetonaceae

■ < 2015 (50 atlasblokken)
● 2015 - 2024 (6 atlasblokken)

© 2021 NDFF

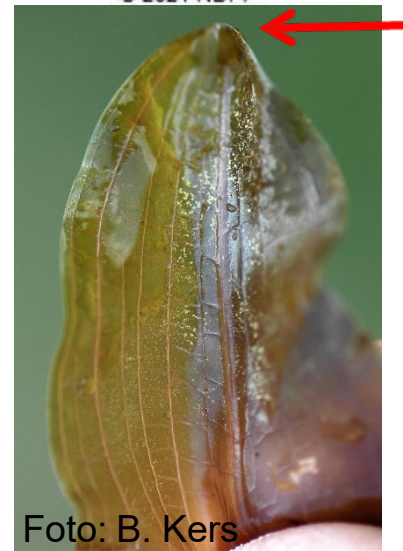

Foto: B. Kers

Materiaal blijft onverminderd welkom:

**Naturalis Biodiversity Center – afd. Nederlandse
flora**

**Darwinweg 2
2333 CR Leiden**

Bezoek alleen op afspraak!

E-mail:

Marnel.Scherrenberg@naturalis.nl

Leni.Duistermaat@naturalis.nl

Instructies herbariummateriaal verzamelen

[Link](#)

shorturl.at/aclIW

Dank voor uw aandacht!

Vragen?

Naturalis

Biodiversity
Center

A large, bold, white letter 'N' logo on a red background.

Naturalis

Biodiversity

Center